

**Община Велико
Търново**

Весела Величкова, водещ финансов анализатор
v.velichkova@bcra-bg.com

	Първоначален рейтинг 08/2007г.	Актуализация 10/2008г.	Актуализация 12/2009г.	Актуализация 24.09.2010г.	Актуализация 14.12.2011г.
Кредитен рейтинг на община Велико Търново					
Дългосрочен рейтинг:	BBB-	BBB	BBB	BBB	BBB
Перспектива:	Положителна	Стабилна	Стабилна	Стабилна	Стабилна
Краткосрочен рейтинг:	A-3	A-2	A-2	A-2	A-2

„БАКР - Агенция за кредитен рейтинг“ (БАКР) е третата пълноправна рейтингова агенция в ЕС, регистрирана съгласно Регламент № 1060/2009 на Европейския Парламент и на Съвета на Европа. Присъдените от БАКР кредитни рейтинги важат в целия ЕС и са изцяло равнопоставени с тези на останалите признати от Европейския орган за ценни книжа и пазари агенции, без териториални или други ограничения. Рейтинговата скала на БАКР съвпада с тази на Standard & Poor's.

„БАКР - Агенция за кредитен рейтинг“ (БАКР) запазва дългосрочния кредитен рейтинг на община Велико Търново **BBB**, краткосрочен **A-2** и перспектива: **стабилна**. Използвана е официално приетата от БАКР методология за присъждане на кредитен рейтинг на община (http://www.bcra-bg.com/files/file_67.pdf).

За изработването на кредитния доклад и присъждането на кредитен рейтинг е използвана информация от оценяваната община, Министерство на финансите, Национален Статистически Институт, Агенция по заетостта, база данни на БАКР, консултанти и други източници на публична информация.

До 2008г. общите приходи на общините в страната следват възходяща тенденция, като кумулативният ръст за периода 2005-2008г. е над двукратен. През 2009г. ефектите на икономическата криза започват да се проявяват и при общинските бюджети, което се изразява в спад на общите приходи с 13,3%, който продължава и през следващата година, макар и

с по-слаб темп (9,6%). До 2008г. при много общини се наблюдава практика на увеличаване на собствените приходи главно чрез ръст на приходите от продажба на имущества, което представлява негативен фактор предвид непостоянния, „еднократен“ характер на този приходоизточник. В условията на финансова криза и слаба икономическа активност тежестта на този ресурс в общинските бюджети чувствително намалява за сметка на данъчните приходи и постъпленията от такси. Отслабва и ролята на държавата при подкрепата на местните бюджети посредством субсидии и трансфери.

Свиването на общинските приходи определя и наблюдавания спад в текущите разходи през последните две години. Чувствително намаляват и инвестициите (общ спад 44% за последните две години).

На база тенденциите във финансовото състояние и правната регулация на общините, както и предвид икономическата криза, която рефлектира върху финансовото им състояние, оценяваме цялостния системен риск, свързан с дейността на общините в страната, като относително висок.

Демографското развитие на община Велико Търново през 2010г. се характеризира главно с продължаваща тенденция на спад в броя на населението, който обаче е по-слаб от средния за страната, както и по-висока от средната за страната гъстота.

Произведената от предприятията на територията на общината продукция през 2009г. намалява с 12,6% на годишна база, съществен спад се наблюдава и при инвестициите в ДМА (50,5%). Финансовият резултат, генериран от предприятията на територията на общината, е положителен. **БАКР запазва риска, произтичащ от външни фактори, на относително ниско ниво.**

През 2010г. община Велико Търново отчита за първи път от 2006г. насам цялостен бюджетен излишък, който е по линия на оперативния резултат. Резултатът от оперативна дейност възлиза на 2 456 хил.лв. (9,3% от приходите за местни дейности). Основната част от средствата са инвестирани в покупка на дългосрочни ДЦК с намерението по този начин да бъдат резервирани средства, които в бъдеще да бъдат използвани за изграждане на регионално депо за битови отпадъци. От инвестиционна дейност общината отчита дефицит в размер на 761 хил.лв.

След две поредни години на спад през 2010г. собствените приходи на община Велико Търново отчитат ръст от 13,3% и достигат 19 241 хил.лв., което е приблизително нивото им от 2007г. Увеличението е по линия на данъчните приходи, ръстът при които възлиза на 44,5%. Неданъчните приходи запазват приблизително стойността си от предходната година, като в структурата им не се наблюдават съществени изменения. С най-голям дял се запазват таксите, следвани от доходите от собственост. Отчетеният ръст при приходите от такси възлиза на 3,9%, като най-голямо е увеличението при таксите за ползване на детски градини (36,8%). Доходите от собственост отбелязват незначителен ръст (1%). Запазва се тенденцията на спад при приходите от продажба на общинско имущество. През 2010г. се наблюдава промяна в структурата на субсидиите и трансферите главно по линия на получен от МРРБ трансфер за финансиране на обект „Реконструкция на пътно кръстовище „Качица“ (гр. В. Търново) на стойност 4 903 хил.лв. Текущите разходи за местни дейности, извършени през 2010г., нарастват с 14,6% основно по линия на издръжката. Като положителен фактор отбелязваме продължаващия ръст на капиталовите разходи. Към края на 2010г. общината отчита 1 161 хил.лв. просрочени задължения, които в края на август са редуцирани до 234 хил.лв. **БАКР запазва**

риска, произтичащ от финансовото състояние на община Велико Търново, на относително ниско ниво.

През 2010г. община Велико Търново отчита нарастване на разходите по всички основни функции. Най-голямо е увеличението при разходите за здравеопазване (48,4%), по линия на капиталовите разходи. Основно перо се запазват разходите за благоустрояване (дял 57,6%), които нарастват с 15,5% на годишна база. Намаляват разходите по функция Отбрана и сигурност – на практика общината не е разходвала средства по това направление през годината. В структурата на разходите не се наблюдават съществени промени.

Все още на ранен етап е проектът за изграждане на регионално депо за битови отпадъци при с. Шереметя, както и проектът за реконструкция и модернизация на пречиствателната станция за отпадни води. Основна част от инвестициите за благоустрояване са съсредоточени за изграждане, ремонт и поддържане на уличната мрежа - капиталовите разходи тук възлизат на 5 645 хил.лв., което представлява годишен ръст от 7,9% и дял 73,1% от общите инвестиции за годината. През 2010г. са вложени 1 109 хил.лв. извънбюджетни средства по проект за подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води. Проектът се реализира по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013г.“ и е на обща стойност 43 899 хил.лв., като към момента е най-големият воден проект в страната. Ръководството на общината продължава активността си в посока разработване на проекти за финансиране на инвестициите си със средства по европейски програми, което в условията на икономическа криза се явява оптимален източник на финансов ресурс. **БАКР запазва риска, произтичащ от оперативните практики на община Велико Търново, на ниво умерен.**

Сравнителният анализ съпоставя основни финансови показатели на община Велико Търново (изчислени на глава от населението) с тези на останалите общини в страната, както и общините областни центрове. Велико Търново заема благоприятна позиция в сравнителен план. **БАКР счита, че рискът от позицията на общината в сравнителен план се понижава до относително нисък.**

През периода на актуализация кмет на община Велико Търново продължава да бъде д-р Румен Рашев. В края на октомври 2011г. са проведени местни избори, в резултат на които на втори тур за кмет на общината е избран Даниел Панов с 51,81% от гласовете. **БАКР запазва много добрата оценка за мениджмънта на общината.**

БАКР изготвя финансова прогноза на община Велико Търново за периода 2011-2019г., който включва срока за погасяване на поетия към момента дълг. Получените резултати показват, че при развитие, сходно с прогнозираното, общината ще реализира положителен оперативен резултат през целия прогнозен период, като през последната година той ще възлиза на 525 хил.лв., Този излишък обаче няма да бъде достатъчен да покрие плащанията по дълга, което ще резултира в отрицателен свободен паричен поток през целия период, което на свой ред означава необходимост от допълнително външно финансиране. Следва да се има предвид, че подходът при прогнозирането на редица приходни пера е сравнително консервативен. Защитен фактор по отношение финансовата стабилност на общината се явява портфейлът от ДЦК, който общината поддържа със средства от план-сметката за дейност Чистота във връзка с изграждането на регионалното депо за битови отпадъци и чиято стойност към края на октомври 2011г. възлиза на 4 885 хил.лв. Този ресурс има целеви характер, но с решение на общинския съвет е възможно да бъде използван временно за покриване на текущ недостиг. **БАКР счита, че общината ще се характеризира с незадоволителна кредитоспособност в краткосрочен и дългосрочен план.**

Основни финансови показатели в лева

(лева)	2010г.	2009г.	2008г.
Приходи за местни дейности, в т.ч.	26 442 566	19 386 877	26 523 964
Собствени приходи:	19 240 668	16 985 238	18 795 939
- данъчни приходи	7 196 590	4 979 742	5 650 033
- неданъчни приходи	12 044 078	12 005 496	13 145 906
Субсидии и трансфери за местни дейности	7 201 898	2 401 639	7 728 025
Капиталови разходи	7 723 298	6 669 608	5 486 146
Оперативен резултат	2 456 153	1 909 071	-5 098 194
Оперативен резултат преди лихви	2 577 774	2 195 933	-4 713 274
Резултат от инвестиционна дейност	-760 875	-4 043 187	4 135 842
Дефицит/излишък за местни дейности	1 695 278	-2 134 116	-962 352